

Słowo wstępne

Oddajemy w Państwa ręce najnowszy tom „Spraw Międzynarodowych”, który oferuje analityczną podróż przez niepewne, ale także najbardziej dynamiczne obszary współczesnego świata. Od rozważań na temat strategicznych ambicji nuklearnych w Europie, przez przeobrażenia architektury ekonomicznej i cyfrowej, po szczegółowe analizy regionalne – Czytelnik otrzymuje w nim przegląd tego, co dzieje się i będzie się działo na arenie międzynarodowej.

W obszarze bezpieczeństwa strategicznego Adam Kuź i Łukasz Jureńczyk mierzą się z pytaniem, które elektryzuje krajową debatę publiczną: Czy Polska powinna dążyć do posiadania własnej broni jądrowej? Autorzy analizują ten problem w kontekście trwałego zagrożenia ze strony Rosji i niepewności co do wsparcia ze strony Stanów Zjednoczonych. Dyskusję tę dopełnia wywiad Pawła Ukielskiego z Andersem Foghem Rasmussenem, który wprost stwierdza, że w 2008 r. NATO popełniło strategiczny błąd, nie przyznając Ukrainie i Gruzji Planu Działań na rzecz Członkostwa, co ostatecznie ośmieliło Władimira Putina do agresji.

Numer zawiera także spojrzenie na kluczową rolę Unii Europejskiej w kształtowaniu ładu cyfrowego oraz jej wewnętrzne mechanizmy regulacyjne. Joanna Kulesza przygląda się, jak Wspólnota próbuje budować globalną suwerenność regulacyjną poprzez AI Act, proponując trzecią drogę zarządzania sztuczną inteligencją, opartą na etyce i prawach człowieka. Piotr Gałązka i Krzysztof Jasiński rozkładają z kolei na czynniki pierwsze kontrowersyjny mechanizm trilogu. Pokazują, jak to nieformalne narzędzie usprawnia proces legislacyjny UE, ale jednocześnie pogłębia deficyt demokracji przez brak transparentności i ograniczoną kontrolę publiczną.

W problematykę globalnego Południa przenosi nas Ridvan Bari Urcosta, który przygląda się instytucjonalnej ewolucji bloku BRICS. Autor dowodzi, że strukturalny upadek gospodarczej dominacji Zachodu wymaga zrewidowania dotychczasowych ram analitycznych, w tym modelu centrum-peryferie Immanuela Wallersteina, sygnalizując powstanie nowej, bezprecedensowej architektury.

Oddawane do Państwa rąk wydanie „Spraw Międzynarodowych” proponuje też szeroki wachlarz analiz regionalnych. Katarzyna Golik bada fenomen K-transformacji, pokazując, jak Korea Południowa, którą dawny Trzeci Świat postrzega jako kraj nieobciążony kolonializmem, a jednocześnie uosabiający sukces ekonomiczny, staje się modelem nowoczesności i wyznacznikiem aspiracji dla krajów rozwijających się, czego ekstremalnym przykładem jest absorbująca koreańskie wpływy kulturowe i technologiczne Republika Mongolii. W kontekście chaosu w Lewancie i w Afryce Katarzyna Czornik stawia tezę, że władzom III RP nie udało się wypracować koherentnej długoterminowej strategii wobec Bliskiego Wschodu i konsekwentnie postrzegają go jako obszar o niewielkim znaczeniu dla bezpieczeństwa państwa i jego rozwoju gospodarczego, co stanowi błąd strategiczny. Autorka podkreśla, że Polska reaguje na te wyzwania jedynie w trybie *ad hoc*. Stanisław Kosmynka bada natomiast toczący się w latach 2017–2024 konflikt dżihadystyczny w Cabo Delgado jako przykład rebelii napędzanej dysfunkcjonalnością państwa i głębokimi problemami społeczno-ekonomicznymi. Zauważa, że władze Mozambiku nie potrafiły dotychczas uporać się z tym problemem bez zaangażowania podmiotów międzynarodowych.

Rafał Dudała przybliży z kolei unikalne wyzwania stojące przed dyplomacją Stolicy Apostolskiej w dobie pontyfikatu Leona XIV. Wskazuje, że jej działania koncentrują się na solidarności z ofiarami, negocjacjach antywojennych oraz dążeniu do harmonii aksjologicznej w obliczu konfliktów w Ukrainie i Strefie Gazy.

Zapraszamy Państwa do lektury, która pomoże, jak sądzimy, zrozumieć złożoność aktualnej dynamiki relacji międzynarodowych.

Paulina Codogni, Paweł Ukielski